

Til: Kulturdepartementet
Fra: Framtiden i våre hender

Høring - forslag om endringer i helligdagsloven for å tillate søndagsåpne butikker

Ja til søndag som annerledesdag

Framtiden i våre hender anbefaler at Regjeringen ikke endrer helligdagsloven for å tillate søndagsåpne butikker. Vi ønsker heller ikke at beslutningen overlates til kommunene. Flere søndagsåpne butikker vil medføre mer forurensende transport, mindre fritid, økt energibruk og mer monotont forbruksjag hele uka.

Det er mange grunner til at søndagsåpne butikker er en dårlig idé. Arbeidsgivere, arbeidstakere, religiøse organisasjoner, frivillige organisasjoner, mange kommuner og folk flest leverer nå høringssvar som legger vekt på hver sine grunner¹. Høyskolelektor og tidligere kjøpesenterleder Robert Ingvaldsen lister opp 11 gode grunner i Bergens Tidende².

Framtiden i våre hender legger spesielt vekt på to av konsekvensene søndagsåpne butikker vil ha.

Mer klimagassutslipp

For det første vil mer søndagshandel gi økte klimagassutslipp. I rapporten «Miljøkonsekvenser av søndagsåpne butikker» beregnet analyseselskapet Damvad i 2014 at søndagsåpne butikker i Norge ville gi drøyt 20.000 tonn økte utslipp per år. Dette er hovedsakelig på grunn av økt transport av ansatte, og økt energibruk i butikkene.

Sannsynligvis er dette anslaget for lavt. Damvad-rapporten antar nemlig at det totalt sett ikke blir mer handling. Det vil si at de som handler på søndager, i stedet lar være å handle en annen dag. Dermed regner de verken med økte transportutslipp fordi folk kjører oftere bil til butikken for å handle, eller økte utslipp på grunn av økt produksjon og transport av varer som skal selges på søndager. Begge deler er usikre antakelser. Og selv om folk ikke skulle handle mer på søndager, er det sannsynlig at bilandelen vil øke fordi kollektivtilbudet mange steder er dårligere på søndager.

I følge Regjeringens eget Miljødirektorat ligger vi nå svært dårlig an til å nå målene om å *redusere* klimagassutslippene med 8 millioner tonn innen 2020, men vi kan klare det. I så fall må Regjeringen gjøre alvor av formuleringene om at klima skal være en ramme rundt all politikk. Hver gang Regjeringen gjør noe som fører til økte utslipp, enten det er bygging av nye motorveier, leting etter mer olje og gass, eller åpning for søndagsshopping, gjør Regjeringen det vanskeligere å nå sine egne klimamål.

Pusterommet

Søndagen har gått fra å være en religiøs høytid til å være en sekulær annerledesdag. Som samfunn er vi enige om at det er fint med en slik dag, der vi er enige om at de fleste slipper å jobbe. Selv for oss som er glade i jobbene våre, er det fint med slike pustepauser.

Regjeringen viser til Arbeidsmiljøloven, og sier at folk skal ha like mye fri som før, men bare på andre dager. Det er vel og bra, men hvor lett er det for en far å dra på skogstur med barna sine på en onsdag, når de går på skolen? Ved at samfunnet har minst én felles fridag hver uke, kan vi også bruke denne sosialt. Både innenfor familien og i frivillig arbeid sammen med andre.

---

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-om-endringer-i-helligdagsloven-for-a-tillate-sondagsapne-butikker/id2403951/>

² <http://www.bt.no/meninger/kronikk/11-grunner-for-sondagsstengt-3356461.html>

Regjeringens mantra er at ingen butikker vil bli tvunget til å holde åpent på søndager, og at ingen forbrukere vil bli tvunget til å handle på søndager. Tvert imot pyntes reformen som en frihetsreform. Frihet til å handle når du vil. Men trenger vi denne friheten? Mye tyder på at de fleste forbrukere er overlesset med frihet som de helst skulle sluppet å ha. Vi har alle frihet til å bytte strømleverandør, mobiloperatør, til å forhandle bedre betingelser med banken og forsikringsselskapet, finkjemme kundeaviser på jakt etter de beste tilbudene.

Forbruk er kjedelig

Veldig få benytter seg av disse frihetene. De fleste av oss har nemlig såpass brukbar økonomi at vi ikke trenger å lete med lys og lykte etter muligheter til å spare noen få hundrelapper. Enda viktigere er nok at vi har bedre ting å bruke tiden vår på enn å være bevisste forbrukere på heltid. Forbruk er veldig kjedelig. Regjeringens insistering på at vi trenger mer av denne friheten stemmer dårlig med folks hverdag, noe som sannsynligvis er en del av forklaringen på at to tredjedeler av oss ikke ønsker søndagsåpne butikker.

Derfor vil ikke Framtiden i våre hender ha søndagsåpne butikker. Det er en løsning på et problem veldig få har, som skader miljøet og skaper nye problemer for mange flere. La oss beholde hviledagen vår.